

TOMAS 2006

Brodska kružna putovanja

**Stavovi i potrošnja putnika i članova posade
na brodskim kružnim putovanjima u Hrvatskoj**

**Institut za turizam
Zagreb**

**dr. sc. Siniša Horak
Zrinka Marušić, dipl. ing.**

Cavtat, 26. listopada 2006.

Brodska kružna putovanja (*cruising*)

Cruising:

- Turizam temeljen na brodu kao plovećoj, primarnoj destinaciji te na nizu sekundarnih odredišta na obali (luke ticanja) → nautički turizam
- Putnici na takvim brodovima se, sa stajališta destinacije, svrstavaju u jednodnevne posjetitelje

Cruising danas u svijetu:

- U zadnja tri desetljeća rast potražnje 11% godišnje; procjena UNWTO je 17 mil. putnika u 2010.
- Putnici na *cruiserima* ostvaruju 1,4% ukupnih međunarodnih turističkih dolazaka
- U *cruising* uključeno oko 300 brodova; 2001-2004. broj ležajeva porastao za oko 77%
- Broj ležajeva na *cruiserima* čini 0,6% ukupnih hotelskih kapaciteta
- Glavna područja plovidbe u svijetu: Sjeverna i Srednja Amerika (57% ostvarenih noćenja), Europa (24%, a Mediteran 18%), Azija-Pacifik (11%) i ostala područja (8%)

***Cruising* danas u Hrvatskoj**

- U 2005. godini zabilježeno je oko 600 ticanja *cruisera* i oko 600.000 putnika u 22 hrvatske luke/grada
- U Dubrovniku, Korčuli, Splitu i Zadru ostvaruje se oko 84% svih ticanja i oko 98% ukupnog broja putnika, samo u Dubrovniku 68% svih ticanja i oko 80% putnika
- U prvih osam mjeseci 2006. godine broj brodova povećan za 28%, a broj putnika za 16% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (*Državni zavod za statistiku RH*)

Što smo istražili?

- Tko su gosti na *cruiserima* u Hrvatskoj?
- Koliko ostaju i čime se bave u hrvatskim destinacijama?
- Čime su zadovoljni, a čime nisu u našim destinacijama?
- Tko su nam glavne konkurentske cruising destinacije i što je bolje u njima?
- Koliko troše u našim destinacijama i na što?

Kako smo radili? (1)

- **Populacija – putnici i članovi posade koji silaze s broda u destinaciji**
- **Osobni intervju s putnicima i članovima posade prilikom povratka na brod**
- **Upitnik preveden na 5 jezika (GB, F, I, ESP, D)**
- **Lipanj do rujana 2006.**
- **Dubrovnik, Korčula, Split, Zadar**
- **Stratificirani slučajni uzorak (grad i veličina broda)**
- **Obuhvaćena 42 različita broda; oko 120 izlazaka**
- **Ukupno 1.659 ispitanika**
- **Uzorak proporcionalan planovima ticanja za 2006. (VI-IX) prema veličini broda na razini luke, uz osiguranje minimalnog broja ispitanika u stratumu**

Kako smo radili? (2)

Grad	Broj ispitanika
Dubrovnik	912
Korčula	254
Split	254
Zadar	239
UKUPNO	1.659

Struktura TOMAS uzorka i prometa u razdoblju VI-IX 2006.

Grad	TOMAS (%)	Broj putnika u VI-IX 2006. (%)
Dubrovnik	55,0	88,5
Korčula	15,3	3,5
Split	15,3	5,9
Zadar	14,4	2,1
UKUPNO	100,0	100,0

Veličina broda (broj putnika)	TOMAS (%)	Broj putnika u VI-IX 2006. (%)
<200	17,5	3,6
200-499	22,2	8,1
500-999	16,2	15,0
1000-1999	12,3	16,2
2000 i više	31,8	57,0
UKUPNO	100,0	100,0

Rezultati ponderirani ostvarenim prometom u razdoblju VI-IX 2006., na razini grada i veličine broda

Kakvi su rezultati?

Zemlja porijekla gostiju s *cruisera*

Zemlja porijekla	Ukupno (%)	Putnici (%)	Posada (%)
Italija	27,3	27,5	26,0
SAD	19,5	22,7	2,4
Španjolska	16,9	18,1	10,6
Velika Britanija	7,4	7,9	4,5
Francuska	7,1	7,8	3,2
Njemačka	3,0	3,6	0,0
Ostale europske zemlje	10,3	7,7	24,0
Izvaneuropske zemlje (osim SAD-a)	8,6	4,7	29,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

- Amerikanci i Francuzi zastupljeniji na manjim brodovima (do 500 putnika); Talijani na velikim
- Talijani, Amerikanci, Španjolci najčešći gosti Dubrovnika, Francuzi i Britanci najčešći gosti Korčule i Splita, u Zadru više od trećine gostiju su Francuzi

Dob gostiju s *cruisera*

- Prosječna dob 42 godine

Dob gostiju (godine)	%
Do 25	9,9
26 do 35	28,6
36 do 45	25,7
46 do 55	19,3
56 do 65	11,7
66 i više	4,9
UKUPNO	100,0

Prosječna dob stacionarnih gostiju 40, a nautičara 44 godine.

- Stariji su putnici (44 godine) u odnosu na posadu (31 godina)
- Stariji su Britanci (49), Nijemci (48), Francuzi (47)
- Stariji su gosti na manjim brodovima

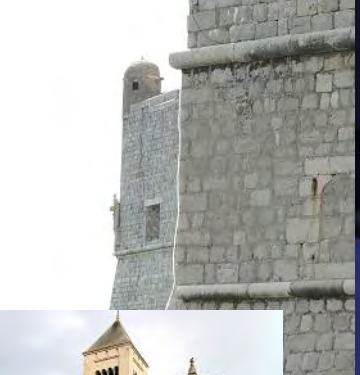
Kapacitet broda (broj putnika)	Prosječna dob (godine)
<200	46
200-499	44
500-999	42
1000-1999	41
2000 i više	41

Učestalost dolaska u Hrvatsku

- 64% gostiju s *cruisera* u prvom posjetu Hrvatskoj
 - Među putnicima 73% “novih” gostiju, među posadom samo 9%
 - Više “novih” gostiju na brodovima s više od 1000 putnika (70%)
 - Više “novih” gostiju među Amerikancima (92%), Španjolcima (89%), manje među Talijanima (58%) i Nijemcima (44%)

14% stacionarnih gostiju i 11% nautičara u prvom posjetu Hrvatskoj.

- 25% gostiju s *cruisera* posjetilo Hrvatsku tri i više puta
 - 14% putnika i 86% posade tri i više puta u Hrvatskoj

Duljina boravka u destinaciji

Duljina boravka u destinaciji opada s porastom veličine broda

Veličina broda	<200 putnika	200 - 499	500 - 999	1000 – 1999	2000 i više putnika
Sati	13.3	6.1	5.7	4.8	4.4

- Gosti u destinaciji borave prosječno 5 sati
- Posada boravi u prosjeku 4, a putnici 5,3 sata u destinaciji

Aktivnosti gostiju u destinaciji (1)

Aktivnosti	%
Konzumiranje pića u ugostiteljskim objektima	79.5
Kupovina	77.8
Samostalni razgled Grada	71.9
Konzumiranje hrane u ugostiteljskim objektima	48.0
Organizirani izlet / razgled	39.2
Posjet muzeju / izložbi	31.4
Boravak na plaži	11.7
Korištenje usluga javnog prijevoza	10.5
Posjet turističkim informativnim centrima	10.3
Samostalni posjet okolici Grada	3.2
Posjet koncertu	1.4
Korištenje usluge rent-a-car	0.3

Mogućnost više odgovora.

Aktivnosti gostiju u destinaciji (2)

- Na organizirane izlete u okolicu gotovo isključivo odlaze gosti s *cruisera* u Dubrovniku i Korčuli
- U kupnju češće odlaze gosti s *cruisera* u Zadru (93%) i Splitu (88%)
- Konzumiranje hrane i boravak na plaži najčešći je u Splitu
- Na organizirane izlete najčešće odlaze Amerikanci (25%), slijede Francuzi (15%) i Britanci (14%)
- U organizirani razgled grada više od prosjeka odlaze Francuzi, Amerikanci i Španjolci
- Talijani u manjoj mjeri sudjeluju u različitim aktivnostima, najčešće samostalno razgledavaju grad

Zadovoljstvo boravkom u destinaciji (1)

Stupanj zadovoljstva

Ukupan doživljaj destinacije	VRLO VISOK
Organizirani izleti u okolicu	
Organizacija razgleda grada	
Gastronomska ponuda	
Suveniri	
Stručnost i znanje jezika turističkih vodiča	
Mogućnosti za kupnju ('shopping')	
Osobna sigurnost	VISOK
Ljubaznost osoblja	
Gostoljubivost lokalnih stanovnika	
Uređenost (čistoća, zelene i javne površine)	SREDNJI
Kvaliteta turističke signalizacije	
Dostupnost turističkih brošura	VRLO NIZAK
Promet u gradu	

Zadovoljstvo boravkom u destinaciji (2)

- **Zadovoljniji: posada; gosti s *cruisera* u Zadru**
- **Nezadovoljniji: gosti na velikim brodovima**
- **Gostoljubivošću lokalnih stanovnika i ljubaznošću osoblja najzadovoljniji gosti Splita, najmanje zadovoljni gosti Korčule**
- **Organizacijom izleta u okolicu grada najzadovoljniji gosti Dubrovnika**
- **Prometom u gradu nezadovoljniji gosti Dubrovnika i Splita**
- **Mogućnostima za kupnju najzadovoljniji gosti Zadra, najmanje zadovoljni gosti Korčule**

Konkurentnost hrvatskih *cruising* destinacija

- 11% gostiju s *cruisera* zadovoljniji ponudom u nekoj drugoj destinaciji
- Destinacije ocijenjene boljima:
 - Istanbul
 - Venecija
 - Grčke destinacije (Rodos, Mikonos, Krf, Atena)
- Elementi ocijenjeni boljima:
 - Ukupan doživljaj destinacije
 - Atraktivnost destinacije
 - Mogućnosti za kupnju
 - Gostoljubivost lokalnih stanovnika
 - Suveniri
 - Uređenost destinacije
 - Ljubaznost osoblja
 - Organizacija razgleda grada

Potrošnja u destinaciji (1)

Prosječna potrošnja po osobi
za boravak u destinaciji

	€
Ukupno	50
Izlet / razgled	18
Prijevoz	1
Ulaznice	1
Hrana i piće	10
Kupovina	19
Ostalo	1

Procjenjuje se
da se oko 40%
realizira u
destinaciji

32 €

Prosječna potrošnja po osobi
koja se realizira u destinaciji

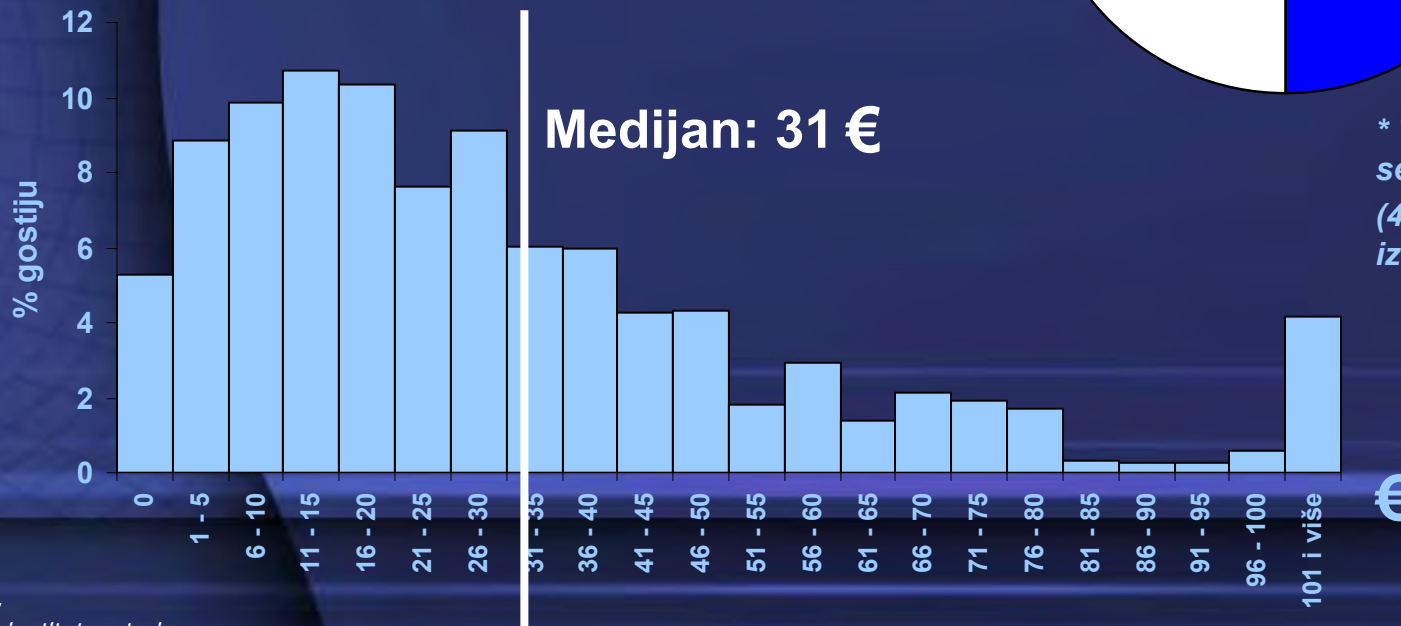
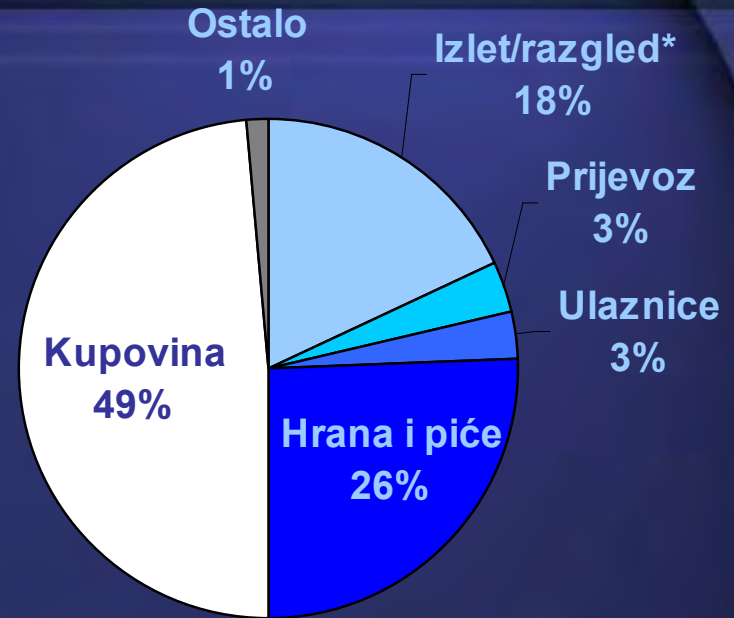
	€
Ukupno	39
Izlet / razgled	7
Prijevoz	1
Ulaznice	1
Hrana i piće	10
Kupovina	19
Ostalo	1

Izlet / razgled 35%
ukupne potrošnje

Izlet / razgled 18%
ukupne potrošnje

Potrošnja u destinaciji (2)

- Putnici: 41 € po osobi
- Posada: 29 € po osobi
- 5% gostiju ne troši ništa
- 4% troši više od 100 € po osobi
- 50% gostiju troši manje od 31 €

* Troškovi za izlet/razgled koji se realiziraju u destinaciji (40% ukupne potrošnje za izlet/razgled).

Potrošnja u destinaciji (3)

Potrošnja gostiju opada s porastom veličine broda

Veličina broda	<200 putnika	200 - 499	500 - 999	1000 - 1999	2000 i više putnika
€	64	53	46	41	34

Potrošnja gostiju raste s porastom duljine boravka u destinaciji

Boravak u destinaciji	Do 3 sata	3 do 6 sati	6 do 9 sati	9 do 12 sati	12 i više sati
€	28	38	55	65	82

Potrošnja u destinaciji (4)

€

	Italija	SAD	Španjolska	Francuska	Velika Britanija	Njemačka
Ukupno	31	49	38	46	51	41
Izlet/razgled*	6	13	7	8	8	5
Prijevoz	0	2	2	2	3	0
Ulaznice	1	2	1	1	2	1
Hrana i piće	6	11	10	10	11	9
Kupovina	17	21	17	23	25	24
Ostalo	0	0	0	1	2	1

* Troškovi za izlet/razgled koji se realiziraju u destinaciji (40% ukupne potrošnje za izlet/razgled).

Za organizirani izlet / razgled relativno najviše izdvajaju gosti iz SAD-a, 27% ukupne potrošnje

Potrošnja u destinaciji (5)

Potrošnja gostiju najmanja u Korčuli, najveća u Zadru

	DU	KO	ST	ZD
Ukupno €	37	34	71	82
Izlet/razgled*	8	4	0	1
Prijevoz	1	0	2	1
Ulaznice	1	0	3	1
Hrana i piće	10	4	19	16
Kupovina	17	25	42	60
Ostalo	0	2	4	3

- Za izlet/razgled se izdvaja najviše u Dubrovniku (21%)
- Kupovina je najmanje zastupljena u Dubrovniku, najviše u Zadru i Korčuli

* Troškovi za izlet/razgled koji se realiziraju u destinaciji (40% ukupne potrošnje za izlet/razgled).

Što su kupovali gosti s *cruisera* u hrvatskim destinacijama?

	%
Suvenir	62
Razglednice	36
Odjevni predmet	19
Autohtono piće	16
Umjetničku keramiku, kristal, sliku	16
Autohtoni prehrambeni proizvod	12
Knjigu	9
Plan grada, turistički vodič	8
Nakit	8
CD / DVD	6
Kozmetiku	6
Igračku	5
Nešto drugo	5
Obuću	4
Tehnički uređaj	2

- 19% gostiju s *cruisera* nije kupilo ništa
- U Dubrovniku 21% gostiju nije bilo u kupovini
- U Zadru su u kupovini bili gotovo svi
- Najmanje su kupovali gosti na brodovima s 2000 putnika i više
- Članovi posade značajno su češće od putnika kupovali kozmetičke proizvode; nešto češće i autohtone prehrambene proizvode

Zahvala na financijskoj podršci

- Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka RH
- Hrvatskoj turističkoj zajednici
- Turističkim zajednicama Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske i Zadarske županije
- Turističkim zajednicama gradova Dubrovnika, Korčule i Zadra
- Lučkoj upravi Zadar

**Hvala na
pozornosti!**

